

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

-

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset (Anna vastaukset monivalintakysymykseen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuosituksien numerot 1-24)

-

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Tämä on SOSTEn täydentävä lausunto 8.8.2025 annettuun varsinaiseen lausuntoon. Täydennykset kysymyskohtaan 5:

1. Digitaalisen kuilun kaventaminen (1)

Tietoliikenneyhteyksien saatavuuden kuilu on olemassa maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä. Nopea laajakaista tulee turvata kaikille ihmisille asuinpaikasta riippumatta, koska lainsäädännönkin taholta tulee yhä enemmän painetta sähköiseen asiointiin ja digitaaliseen viranomaisviestintään. Digikuilun kaventaminen on keskeinen edellytys myös kansalaisyhteiskunnan toiminnalle. Laajakaistayhteyksien ja digitaitojen puute vaikeuttavat järjestöjen toimintaa ja osallistumista. Digitaalinen yhdenvertaisuus tukee demokratiaa ja osallisuutta.

3. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset (17)

Vapaaehtoistoiminta ei yksin riitä vastaamaan maaseudun kasvavaan palvelutarpeeseen. Maaseutualueiden arjen ja hyvinvoinnin perusedellytysten turvaamisessa sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminta on merkittävä voimavara ja siten osa ratkaisua. Tarvitaan monimuotoisempia hybridirakenteita, joissa yhdistyy vapaaehtoisuus, palkkatyö ja julkinen vastuu. Sopimuspalokuntatoiminta ja kyläturvallisuuden kehittäminen tarjoavat malleja paikalliseen yhteistoimintaan, mutta se edellyttää resursseja ja osaamista.

4. Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö (18)

Kansalaistoiminnan ja järjestöjen osallistuminen palveluverkkoa ja infrastruktuurin rakentamista koskeviin päätöksiin on varmistettava. Monilla alueilla sosiaali- ja terveysjärjestöt näkevät ensimmäisenä palveluverkkomuutosten vaikutukset, joten järjestöjen kokemuksella ja tiedolla on arvoa jo päätösten valmisteluvaiheessa. Lainsäädäntö takaa asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuuden, mutta kuntien ja hyvinvointialueiden on otettava aktiivisempaa roolia yhdyspinnoilla osallisuuden ja yhteistyön edistämiseksi.

5. Väestönmuutos ja elintärkeät toiminnot (20)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kytkökset ja kerrannaisvaikutukset kohdentuvat maaseudulla eri tavalla kuin kaupungeissa, joissa julkisen ja yksityisen sektorin läsnäolo on huomattavasti vahvempaa. Maaseudulla resilienssi rakentuu pitkälti paikallisyhteisöjen varaan. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian hengessä eri alan järjestöillä on keskeinen rooli niin henkisen kriisinkestävyyden, osallisuuden kuin huoltovarmuudenkin vahvistamisessa. Järjestöjen toimintakyvystä huolehtiminen on osa kokonaisturvallisuuden kehittämistä.

